

ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА¹⁾

CONSUMER PRICE INDICES

Индекс потрошачких цијена

Укупан индекс потрошачких цијена у Републици Српској у јануару 2012. године, у односу на претходни мјесец, у просјеку је виши за 0,9%.

Укупан индекс потрошачких цијена виши је за 2,6% у односу на јануар 2011. године.

Посматрано по одјељцима намјене потрошње (COICOP) у јануару 2012. године, у односу на децембар 2011. године, индекс одјељка алкохолна пића и дуван виши је за 7,9%, индекс одјељка комуникације виши је за 4,4%, индекс одјељка превоз виши је за 0,9%, индекс одјељка храна и безалкохолна пића виши је за 0,6%, индекс одјељка становање виши је за 0,2%, док су индекси одјељака намјештај и покућство и здравство виши за 0,1%. Индекси одјељака образовање, ресторани и хотели и остала добра и услуге остали су непромијењени. Индекс одјељка одјећа и обућа нижи је за 0,1%, док је индекс одјељка рекреација и култура нижи за 0,3%.

Индекс потрошачких цијена са привременим умањењима цијена у јануару 2012. године

Мјерене помоћу индекса с привременим умањењима цијена, потрошачке цијене у Републици Српској у јануару 2012. године, у односу на децембар 2011. године у просјеку су више за 0,8%.

Consumer Price Index

Total price index in Republika Srpska in January 2012, in comparison with the previous month was 0.9% higher.

Total consumer price index was 2.6% higher in comparison with January 2011.

According to COICOP divisions for January 2012, in comparison with the previous month, the index of alcoholic beverages and tobacco was 7.9% higher, the index of communications was 4.4% higher, the index of transport was 0.9% higher, the index of food and non-alcoholic beverages was 0.6% higher, the index of housing was 0.2% higher, while the index of furnishings and household equipment and the index of health were 0.1% higher. The indices of education, of restaurants and hotels and of other goods and services remained the same. The index of clothing and footwear was 0.1% lower, while the index of recreation and culture was 0.3% lower.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices in January 2012

Measured with the help of index with temporary reduction of prices, consumer prices in Republika Srpska in January 2012, compared to December 2011, were 0.8% higher.

1.1. ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ COICOP CONSUMER PRICE INDICES ACCORDING TO COICOP

COICOP	Назив	I 2012 XII 2011	I 2012 I 2011	I 2012 Ø 2011	I 2012 Ø 2010	COICOP	Name
00	УКУПНО	100,9	102,6	101,8	105,7	00	TOTAL
01	Храна и безалкохолна пића	100,6	102,8	100,6	106,2	01	Food and non-alcoholic beverages
01.01	Храна	100,6	102,4	100,5	105,9	01.01	Food
01.02	Безалкохолна пића	100,4	105,7	101,2	108,3	01.02	Non-alcoholic beverages
02	Алкохолна пића и дуван	107,9	108,8	108,2	116,8	02	Alcoholic beverages and tobacco
02.01	Алкохолна пића	99,5	100,1	99,6	101,7	02.01	Alcoholic beverages
02.02	Дуван	112,6	113,7	113,0	126,2	02.02	Tobacco
03	Одјећа и обућа	99,9	96,0	98,4	93,9	03	Clothing and footwear
03.01	Одјећа	99,9	96,8	98,8	95,1	03.01	Clothing
03.02	Обућа	100,0	94,5	97,7	91,5	03.02	Footwear
04	Становање, вода, електрична енергија, плин и други енергенти	100,2	102,3	106,3	109,2	04	Housing, water, electricity, gas and other fuels
04.01	Станарина	100,0	100,0	100,0	100,0	04.01	Actual rentals for housing

1) Од јануара 2011. године подаци су ажурирани новим структура потрошње на бази Анкете о потрошњи домаћинстава из 2007. године.
Since January 2011, data have been updated with the new structure of consumption based on the Household Budget Survey from 2007.

1.1. ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ COICOP (наставак)
CONSUMER PRICE INDICES ACCORDING COICOP (continued)

COICOP	Назив	I 2012 XII 2011	I 2012 I 2011	I 2012 Ø 2011	I 2012 Ø 2010	COICOP	Name
04.03	Одржавање и поправка стамбене јединице	100,0	100,5	100,3	100,4	04.03	Maintenance and repair of the dwelling
04.04	Снабдијевање водом и друге комуналне услуге	100,0	122,0	105,2	122,5	04.04	Water supply and miscellaneous services related to the dwelling
04.05	Електрична енергија и други енергенти	100,2	100,3	108,0	109,7	04.05	Electricity, gas and other fuels
05	Најмештај, покућство и редовно одржавање	100,1	101,7	101,1	102,2	05	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
05.01	Намјештај, покућство, теписи и друге подне простирке	100,2	100,2	100,0	100,2	05.01	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings
05.02	Текстилни производи за кућу	100,0	102,3	101,2	102,1	05.02	Household textiles
05.03	Кућни апарати	99,9	99,7	100,0	99,5	05.03	Household appliances
05.04	Стаклено и столно посуђе и кућни прибор	100,0	100,0	100,0	100,1	05.04	Glassware, tableware and household utensils
05.05	Алати и опрема за кућу и врт	100,0	103,1	101,9	103,9	05.05	Tools and equipment for house and garden
05.06	Производи и услуге за редовно одржавање куће	100,1	103,4	102,2	104,5	05.06	Goods and services for routine household maintenance
06	Здравство	100,1	98,6	99,6	98,6	06	Health
06.01	Медицински производи	100,1	97,7	99,3	97,8	06.01	Medical products
06.02	Здравствене услуге, осим болничких	100,0	100,0	100,0	100,0	06.02	Out-patient services
06.03	Болничке услуге	100,0	100,0	100,0	100,0	06.03	Hospital services
07	Превоз	100,9	106,9	102,3	110,6	07	Transport
07.01	Превозна средства	100,7	100,4	100,0	99,9	07.01	Vehicles
07.02	Употреба превозних средстава	101,1	109,7	103,1	115,5	07.02	Use of personal transport equipment
07.03	Услуге превоза	100,0	101,1	100,9	101,0	07.03	Transport services
08	Комуникације	104,4	104,2	104,3	115,1	08	Communications
08.01	Поштанске услуге	100,0	100,0	100,0	105,9	08.01	Postal services
08.02	Телефонска и телефакс опрема	99,1	92,2	95,0	89,4	08.02	Telephone and telefax equipment
08.03	Телефонске и телефакс услуге	104,6	104,6	104,6	115,9	08.03	Telephone and telefax services
09	Рекреација и култура	99,7	99,8	99,4	99,7	09	Recreation and culture
09.01	Аудио-визуелна, фотографска и информатичка опрема	99,9	98,3	99,4	98,0	09.01	Audio-visual, photographic and information processing equipment
09.02	Остала трајна добра за рекреацију и културу	100,0	100,0	100,0	100,0	09.02	Other major durables for recreation and culture
09.03	Остали предмети и опрема за рекреацију, врт и кућни љубимци	99,9	100,8	100,3	101,4	09.03	Other recreational items and equipment, gardens and pets
09.04	Услуге рекреације и културе	100,0	101,5	100,3	100,8	09.04	Recreational and cultural services
09.05	Новине, књиге и прибор за писање	100,0	99,9	99,9	100,0	09.05	Newspapers, books and stationery
09.06	Путни аранжман	94,2	91,3	88,5	90,4	09.06	Package holidays

1.1. ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ COICOP (наставак)
CONSUMER PRICE INDICES ACCORDING COICOP (continued)

COICOP	Назив	I 2012 XII 2011	I 2012 I 2011	I 2012 Ø 2011	I 2012 Ø 2010	COICOP	Name
10	Образовање	100,0	100,1	100,1	99,8	10	Education
10.01	Предшколско и основно образовање	100,0	100,4	100,1	98,7	10.01	Pre-school and primary education
10.04	Универзитетско образовање	100,0	100,0	100,0	100,0	10.03	University education
10.05	Образовање које се не дефинише према нивоу	100,0	100,3	100,2	100,3	10.05	Education not definable by level
11	Ресторани и хотели	100,0	100,7	100,3	101,0	11	Restaurants and hotels
11.01	Угоститељске услуге	100,1	100,9	100,3	100,4	11.01	Catering services
11.02	Услуге смјештаја	100,0	100,1	100,0	102,7	11.02	Accommodation services
12	Остала добра и услуге	100,0	99,8	99,9	99,4	12	Other goods and services
12.01	Лична нега	100,0	99,4	99,7	98,6	12.01	Personal care
12.03	Лични предмети	100,0	104,7	102,8	106,7	12.03	Personal effects n.e.c.
12.05	Осигурање	100,0	100,0	100,0	100,0	12.05	Insurance
12.07	Остале услуге	100,0	101,2	100,1	101,2	12.07	Other services n.e.c.

1.2. ИНДЕКС ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА СА ПРИВРЕМЕНИМ УМАЊЕЊИМА ЦИЈЕНА
CONSUMER PRICE INDEX WITH TEMPORARY REDUCTION OF PRICES

COICOP		I 2012 XII 2011	I 2012 I 2011	I 2012 Ø 2011	I 2012 Ø 2010		COICOP
00	УКУПНО	100,8	102,6	101,7	105,6	TOTAL	00

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција индекса потрошачких цијена

Индекс потрошачких цијена представља мјеру просјечне промјене цијена производа (роба и услуга) које резидентна домаћинства купују ради задовољења својих личних потреба.

Индекс потрошачких цијена са привременим умањењима цијена је посебан вид индекса потрошачких цијена с тим што се код његовог израчунавања узимају у обзир привремена снижења цијена у складу са Регулацивом ЕУ број 2602/2000.

Намјена

Индекс потрошачких цијена користи се као мјера инфлације, као индикатор за очување вриједности код уговора с индексним клаузулама, служи као дефлатор финалне потрошње домаћинстава и користи се за упоређивање стопе инфлације с другим регионима.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average price changes of products (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices is a unique index of consumer prices, and it is calculated using temporarily lowered prices, in accordance with the EU regulation No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index is used as a measure of inflation, as an indicator of values of contracts with index clauses, and it also serves as a deflator of final consumer purchasing power. It is used in inflation comparison between regions as well.

Обухват

Индекс потрошачких цијена у Републици Српској израчунава се на основу репрезентативне листе производа коју у 2012. години чини 599 производа. Сваког мјесеца прикупља се више од 9 000 цијена по унапријед дефинисаном узорку продајних мјеста и градова.

- **Географски обухват:** цијене се прикупљају на шест локација (градова): Бања Лука, Бијељина, Добој, Источно Сарајево, Приједор и Требиње.

- **Обухват производа:** обухваћени су најважнији производи и услуге које купује резидентно становништво ради финалне потрошње. Обухват добара и услуга редовно се ревидира како би се очувала репрезентативност листе производа с обзиром на укусе потрошача и њихове навике у погледу куповине.

Снимање цијена

Све цијене се прикупљају према утврђеном распореду обиласка продавница и тржница које су одређене као мјеста снимања и према јасно дефинисаним спецификацијама производа/услуге. Сниматељи на основу тих информација самостално бирају конкретан производ чију ће цијену снимати на одређеном продајном мјесту, у складу са критеријем најпродаванијег производа. Како би се осигурало да сниматељи из мјесеца у мјесец снимају цијене истих производа, те како би се могло пратити које производе сниматељи посматрају на терену, потребно је у упитник унијети све тражене карактеристике производа, те информације о евентуалним замјенама уколико их има. Такав начин снимања омогућује праћење промјене кретања цијена између два периода тј. праћење динамике.

За потребе индекса потрошачких цијена, снимање цијена се врши сљедећих дана у мјесецу:

- за пољопривредне производе који се продају на пијацама, цијене се прикупљају два пута мјесечно и то у првој и трећој седмици у мјесецу;

- за све остале производе цијене се у складу са важећим Европским регулативама прикупљају једном мјесечно (између 1. и 21. у мјесецу), с тим да се нужно одржава исти интервал између прикупљања.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса потрошачких цијена представљају структуру просјечне потрошње домаћинства, односно показују релативно учешће одабраних производа и услуга у укупној потрошњи.

Основни извор података за израду пондера за обрачун индекса потрошачких цијена је Анкета о потрошњи домаћинства. За израчунавање индекса потрошачких цијена од јануара 2011. године примјењују се пондери који се базирају на подацима из Анкете о потрошњи домаћинства из 2007. године. Пондери се сваке године коригују с кретањем цијена у претходној години.

Sample

In Republika Srpska, Consumer Price Index calculation is based on the representative list of products, which in 2012 consists of 599 products. Each month more than 9 000 prices are collected in accordance with the defined sample of retail stores and cities.

- **Geographic Sample:** prices are collected on six locations (cities): Banja Luka, Bijeljina, Doboj, Istočno Sarajevo, Prijedor and Trebinje.

- **Product Sample:** Sample consists of the most important products and services which residents buy for their final spending needs. Sample of goods and services is regularly revised in order to maintain the representative list of products, and this is done in accordance with the consumers' choice and their shopping habits.

Price Collection

All prices are collected in accordance with already defined schedule of stores and specifications of products/services. Based on these information, price collectors choose a concrete product for which they will collect price at the specific place, in accordance with the most sold product criterion. In order to ensure that price collectors each month collect prices of the same products, and to allow for monitoring the products for which prices are collected; it is essential that price collectors fill in the questionnaire on all necessary characteristics of products, as well as information on eventual substitutions, if there are any. This way of price collection enables tracking price changes between two periods.

For the Consumer Price Index, price collection is handled on the following days in a month:

- *for agricultural products which are found at public markets, prices are collected twice a month in the first and third week of each month;*

- *for all other products, in accordance with important EU regulations, prices are collected once a month (between 1st and 21st of each month), and the same defined schedule and process of collecting these prices are strongly ensured and repeated.*

Weights

Weights used for calculating the Consumer Price Index represent structure of average consumer spending, in other words they are representation of chosen products and services in total purchasing process.

The main source of data for calculating the weights for Consumer Price Index is the Household Budget Survey. Since January 2011, for calculating the Consumer Price Index the weights used have been the ones based on the Household Budget Survey from 2007. Each year weights are adjusted in accordance with price fluctuations of the previous year

Класификација

За обрачун индекса потрошачких цијена користи се Класификација личне потрошње према намјени (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP), која дијели производе и услуге на дванаест основних одјељака за које се израчунавају индекси.

Агрегација

За индекс потрошачких цијена потребно је најприје израчунати елементарне индексе (индекс производа) и индексе репрезентативних ставки на нивоу градова. При томе се као мјера средње вриједности користи геометријска средина. Агрегатни индекси се након тога израчунавају кориштењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину почевши од најнижег нивоа индекса репрезентативне ставке до нивоа укупног индекса за Републику Српску. Референтна база за израчунавање индекса је 2010. година.

Остале дефиниције

Производ: било која роба или услуга за личну потрошњу која се може купити, групни назив за робе и услуге.

Репрезентативна ставка: производ на најнижем нивоу агрегације за који се може процијенити пондер.

Стопа промјене: стопа промјене цијена у односу на одређени (референтни) период.

Classification

For calculating the Consumer Price Index the classification of individual consumption (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP) is used, and this classification divides products and services into twelve basic divisions for which indices are calculated.

Aggregation

To calculate the Consumer Price Index, elementary indices (product index) and indices of representative items at the level of towns must be calculated first. Here, geometric mean is used as a measure of the average value. Afterwards, aggregate indices are calculated using the Laspeyres formula for weighted arithmetic mean, beginning with the lowest level of indices of representative items, to the level of total index for Republika Srpska. Reference base period for calculating indices is 2010.

Other definitions

Product: any kind of product or service for personal consumption which can be bought; group name for products and services.

Representative item: product on the lowest level of aggregation for which the weight can be assessed.

Rate of change: rate of change of prices in a specific (reference) period of time.

Саопштење припремила: Биљана Тешић

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д - Тел. +387 51 332 700 – Др Радмила Чичковић, директор - Излази мјесечно - Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba - Е-mail: stat@rzs.rs.ba - **Приликом коришћења података обавезно навести извор**

Prepared by: Biljana Tešić

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d - Tel. +387 51 332 700 - Radmila Čičković, PhD, Director General - Monthly periodicity - Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - **These data can be used provided the source is acknowledged**